

Jaarverslag
2018

**Sociaal Werk
De Kop**

**Gemeente
Steenwijkerland**

sociaal werk de kop

Sociaal Werk De Kop in 2018

Op 1 januari 2018 is Sociaal Werk De Kop gestart als nieuwe sociaalwerkorganisatie in de gemeente Steenwijkerland. Het beleidsplan Sociaal Domein van de gemeente Steenwijkerland vormt de basis voor de inhoud van sociaal werk in onze gemeente. Integraal werken, zelfredzaamheid, gebruik maken van de kracht van de samenleving en ondersteuning verankerd in de directe leefwereld van inwoners zijn de uitgangspunten in dit beleid. We bieden een laagdrempelige toegang voor hulp bij ondersteuning (zonder indicatie) en werken zoveel mogelijk preventief en vooraan in de keten van zorg en dienstverlening.

Sociaal Werk De Kop op stoom

Het eerste jaar was een jaar van pionieren en kennismaken. Vragen die centraal stonden: wat leeft er onder inwoners, hoe kunnen we van toegevoegde waarde zijn op de mooie (vrijwilligers)initiatieven die er al zijn en hoe zorgen we dat inwoners met een vraag op welk leefgebied dan ook ons kunnen vinden? De medewerkers zijn er in korte tijd in geslaagd om midden in de lokale samenleving - dichtbij inwoners - te staan. Zelfredzaamheid, vraaggericht en integraal werken zijn

onze uitgangspunten. We zijn actief betrokken en weten wat er leeft in het gebied. In de drie gebiedsteams werken de verschillende disciplines van Sociaal Werk De Kop samen en wordt - daar waar nodig - samenwerking gezocht met collega's in de eerstelijns- en tweedelijnszorg. Medewerkers zijn allround inzetbaar, werken outreachend en verbindend. In onze dienstverlening betrekken we het sociale netwerk van de klant en/of zetten daar waar mogelijk vrijwilligersondersteuning in.

Waar iets kleins toe kan leiden...

Mevrouw van Koten is 81 jaar en woont een paar kilometer buiten het dorp. Een vriendin van mevrouw van Koten woont in het dorp en ontmoet een buurtwerker sport bij Zorg en Boodschappen in de supermarkt. Ze vertelt de buurtwerker dat ze zich zorgen maakt om haar vriendin die - doordat ze buiten het dorp woont en niet meer goed kan fietsen - weinig buiten de deur komt. Kan mevrouw van Koten weer leren fietsen? De buurtwerker sport gaat op bezoek bij mevrouw van Koten en constateert dat mevrouw een dusdanige beperking heeft waardoor dit niet haalbaar is. Tijdens het bezoek wordt duidelijk dat mevrouw van Koten zich sinds het overlijden van haar man eenzaam voelt. Samen gingen ze met de auto op bezoek bij familie en vrienden. Dit is nu niet meer mogelijk, omdat mevrouw van Koten geen rijbewijs heeft. Ze mist haar kinderen, kleinkinderen en vrienden die in het dorp wonen. De buurtwerker stimuleert mevrouw van Koten om hulp te vragen aan de mensen die dichtbij haar staan. Zo volgt een gesprek tussen mevrouw van Koten, haar kinderen en haar vriendin. Ze stellen zichzelf de volgende vraag: wat is ervoor nodig om onze moeder/vriendin zo zelfstandig mogelijk sociale contacten te laten leggen en onderhouden? De wens van mevrouw van Koten is om in het dorp te gaan wonen. Samen maken ze hiervoor een stappenplan.

Transformatie van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'

De gemeente wil met de vernieuwing van welzijn naar sociaal werk de zelfredzaamheid, samenredzaamheid, (economische) participatie en opvoedkracht van inwoners versterken en ondersteunen. Niet de focus op wat als belemmering, probleem of ziekte wordt ervaren, maar richten op vermogens en talenten die wel beschikbaar zijn. Dit betekent:

- collectief waar het kan, individueel waar nodig.
- van aanbodgericht naar vraaggericht.
- van centraal naar gebiedsgericht werken, zichtbaar worden in de dorpen en kernen.
- van tweede- en eerstelijnszorg naar het voorliggend veld: zichtbaar, laagdrempelig en dichtbij.

Dit betekent iets voor ons allen. Voor de gemeente betekent dit dat zij in haar opdrachten steeds meer de nadruk gaat leggen op resultaten en de effecten van inzet. Voor Sociaal Werk De Kop betekent dit dat medewerkers generalistisch en integraal werken en verschillende specialisaties binnen het eigen vakgebied hebben.

Aanspreken van eigen kracht en talent van inwoners en medewerkers klinkt logisch, maar hoe doe je dat? Dit vraagt om het zichtbaar maken van resultaten en actief leren en reflecteren op de ervaringen die met elkaar worden gedeeld. Samen met de gemeente is nagedacht over het aantoonbaar maken van de resultaten van Sociaal Werk De Kop. Welke gegevens doen er toe en

'In onze dienstverlening betrekken we het sociale netwerk van de klant.'

kunnen we resultaten meetbaar maken? In 2018 is een basis gelegd voor het registreren en meten. Aantallen zeggen echter niet altijd iets over het behaalde resultaat. Daarvoor is ook het verhaal achter de cijfers van belang.

Sociaal Werk De Kop geeft in dit jaarverslag een overzicht van de meest voorkomende leefgebieden waarbinnen inwoners vragen stellen aan de hand van de gescoorde Zelfredzaamheid-Matrix (ZRM), de regio's waar de meeste vragen voorkomen, het aantal individuele en collectieve trajecten en het aantal inwoners die ondersteuning hebben ontvangen van vrijwilligers.

Individuele ondersteuning

Sociaal Werk De Kop richt zich op inwoners van alle leeftijden die zich op een moment van kwetsbaarheid tijdelijk of voor langere tijd niet (meer) zelf kunnen redden. Het contact ontstaat door de vraag van een inwoner zelf, een familielid, mantelzorger of bureu. Een andere mogelijkheid is door signalering van de sociaal werkers of samenwerkingspartners in het gebied.

Sociale netwerkversterking wordt ingezet als methodiek om de zelfredzaamheid van inwoners te vergroten. Hierbij wordt samen met de inwoner - en de voor hem of haar belangrijke betrokkenen - de eigen mogelijkheden in kaart gebracht. De inwoner en het netwerk worden geactiveerd om zelf met een aanpak of oplossing te komen. De sociaal werker draagt de oplossing niet aan, maar nodigt uit om samen na te denken over mogelijke antwoorden op hulpvragen en biedt waar nodig aanvullend professionele begeleiding of kortdurende hulpverlening. Uitgangspunt hierbij is dat de inwoner zelf de regie heeft, waar nodig in samenspraak met zijn of haar netwerk.

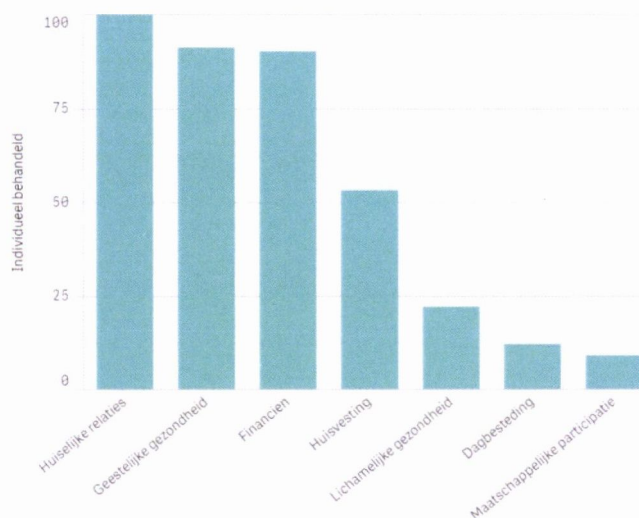
In principe biedt Sociaal Werk De Kop kortdurende ondersteuning. Soms blijkt dat inwoners hier niet genoeg aan hebben of niet kunnen beschikken over een betrokken netwerk. Dan kan aanvullend gebruik worden gemaakt van bijvoorbeeld mantelzorgondersteuning, leefstijlondersteuning (bijvoorbeeld sport en bewegen) of ondersteuning door vrijwilligers. Als problematiek complexer is - of om meer specialistische kennis vraagt - zorgen we in samenwerking met de Centrale Toegang dat de inwoner doorverwezen wordt naar de juiste instantie.

**'De
Zelfredzaamheid-
Matrix brengt de vraag
en de mate van
zelfredzaamheid
in kaart.'**

Samen de juiste wegen bewandelen

Twee jaar geleden is bij Peter een zeldzame auto-immuunziekte geconstateerd. Peter heeft een aantal maanden in het ziekenhuis gelegen en moest alles opnieuw leren. Hij had een eigen bedrijf, maar moest hier door zijn ziekte mee stoppen. Samen met zijn vrouw Melanie en hun drie kinderen is Peter in een chalet op een camping gaan wonen. Dit om dicht bij familie te zijn en omdat hij de trap niet meer op en af kon. Samen met de gemeente en de woningcorporatie hebben we een woning met traplift voor Peter en zijn gezin gevonden. Daarnaast bieden we hulp bij het zoeken naar een oplossing voor de financiële problemen die zijn ontstaan. Peter en Melanie kunnen weer genieten van hun kinderen en hoeven zich geen zorgen meer te maken.

In 2018 hebben we 422 inwoners individueel ondersteund. In onderstaande grafiek staan de belangrijkste leefgebieden waarvoor inwoners in 2018 bij ons hebben aangeklopt voor hulp.

Het is onze ambitie om collectief te werken waar dat kan en individueel daar waar nodig. Dat betekent dat we op basis van vragen en signalen in combinatie met de cijfers uit ons registratiesysteem individuele vragen omzetten in collectief aanbod. De assertiviteitstraining voor volwassenen is daar een voorbeeld van.

Onafhankelijke cliëntondersteuning is in elk gebiedsteam aanwezig, zodat inwoners hulp kunnen vragen bij de soms ingewikkelde zoektocht naar passende zorg- en dienstverlening. Indien gewenst ondersteunen we de inwoner bij de gesprekken die hiervoor gevoerd moeten worden met bijvoorbeeld de Wmo-consulent.

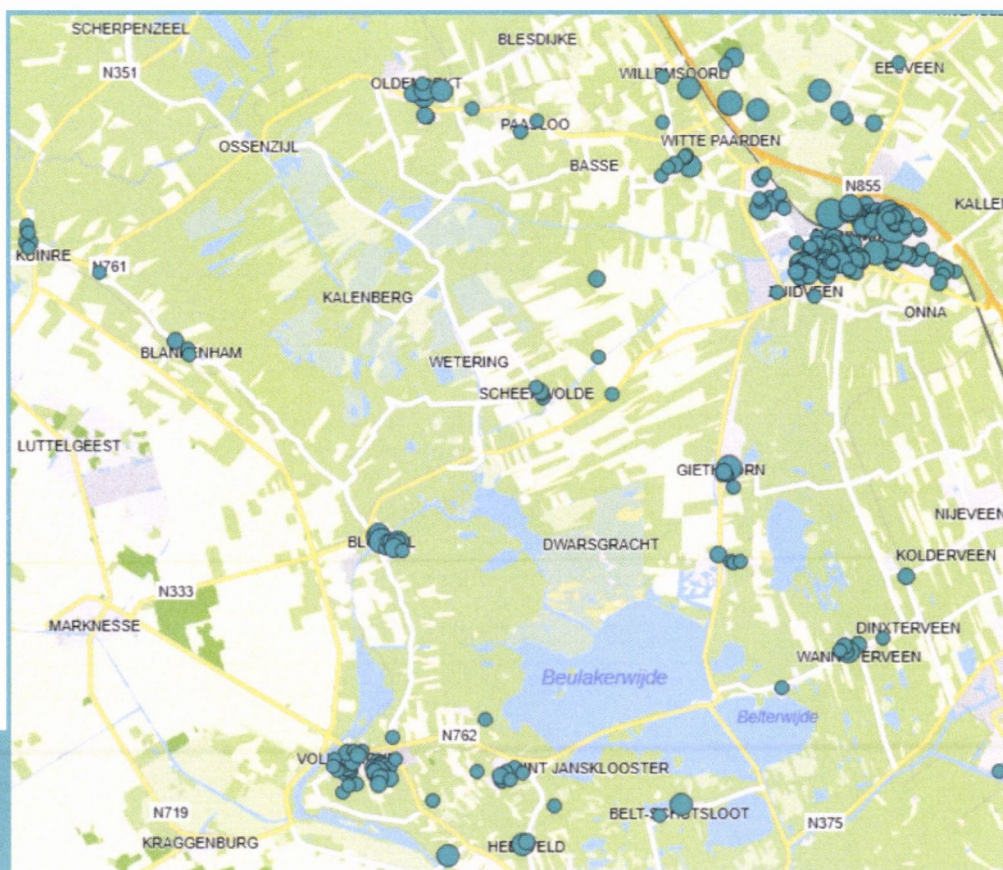
Leun- en steuntrajecten en informatie- en adviesvragen

Naast individuele ondersteuning bieden we ook leun- en steuntrajecten en beantwoorden we informatie- en adviesvragen. Leun- en steuntrajecten zijn laagfrequente contacten met als doel iemand letterlijk een steuntje in de

rug geven tot hij of zij zonder ondersteuning verder kan. In 2018 zijn er 170 leun- en steuntrajecten opgestart.

Informatie- en adviesvragen zijn eenmalige vragen die met een kort antwoord opgehelderd kunnen worden. Hiervan zijn 732 anoniem in een app voor medewerkers geregistreerd. Zo'n 240 van deze vragen hadden betrekking op financiën.

Individuele trajecten per postcode

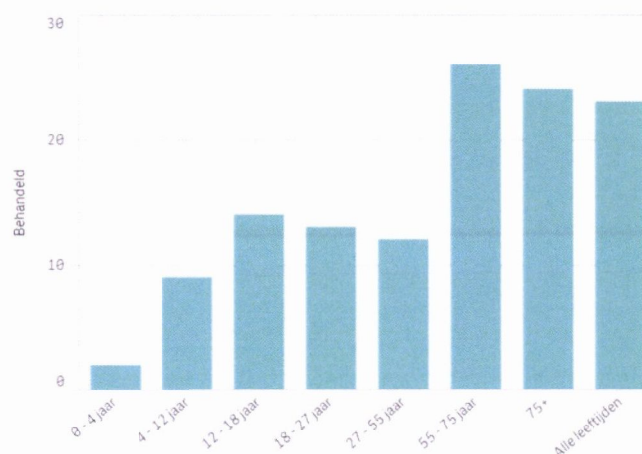
Zichtbaar, laagdrempelig en dichtbij

Elk dorp en elke kern kent een eigen verhaal en dynamiek. De vraag vanuit de inwoners in de directe leefomgeving is dan ook de leidraad voor de buurtwerkers om het activiteiten aanbod te bepalen. De contacten met onder andere dorps- en wijkverenigingen, kerken, (sport)verenigingen, woningcorporaties, wijkagenten en de gemeente zijn hierbij van belang. De buurtwerkers hebben in 2018 gezien en ervaren welke verbeteringen wenselijk zijn en verwerken dit in gebiedsplannen, waar inwoners zich in herkennen.

Inspelen op de vragen die leven in een dorp of kern vraagt om maatwerk en samenwerking met andere partijen in het gebied. Hiervoor is onder andere het collectief overleg opgestart, dat in ieder gebiedsteam plaatsvindt. Bij dit overleg schuiven naast de sociaal werkers ook de wijkagenten, medewerkers van de woningcorporaties en gemeente aan. Doel is om vanuit ieders expertise het gebied te belichten. Wat speelt er in het gebied en wat is ieders rol daarin? Ook hierbij geldt dat Sociaal Werk De Kop de kracht vanuit de dorpen en kernen versterkt en ondersteunt en vooral niet overneemt wat vanuit de inwoners, vrijwilligers of dorpsbelangen kan worden neergezet. Onze taak is het ophalen van de vraag, belemmeringen helpen oplossen en het creëren van voorwaarden op basis waarvan inwoners maximaal kunnen meedoen.

In 2018 waren we betrokken bij 720 collectieve bijeenkomsten. Voorbeelden hiervan zijn Zorg en Boodschappen en Koplopen. Ook ondersteunden we bij activiteiten in de wijk De Gagels. Het aantal inwoners dat bereikt is met de activiteiten en geregistreerd staat is 1.644.

De volgende leeftijdsdoelgroepen hebben we bereikt met de collectieve activiteiten:

Sport en bewegen als leefstijl

De buurtwerkers sport zijn vanuit de gemeente meegegaan in onze nieuwe organisatie. Een belangrijk deel van hun werkzaamheden hebben ze in 2018 doorgezet. Daarnaast is een integrale samenwerking met de andere medewerkers tot stand gekomen. Hierdoor kunnen we vragen in de volle breedte oppakken, bijvoorbeeld naast buurtmaatschappelijk werk ook inzetten op een beweegcomponent. Samen met zorgorganisaties en het onderwijs hebben de buurtwerkers sport het aanbod voor zowel kinderen, jongeren als volwassenen in meerdere plaatsen uitgebreid met groepsactiviteiten en wandelgroepen. Daarnaast is er geïnvesteerd in sportstimulering en -activering. De buurtwerkers sport hebben - in samenwerking met de scholen - kinderen

en jongeren enthousiast gemaakt om deel te nemen aan de StoneCityRun. Voorafgaand aan het evenement hebben de buurtwerkers sport trainingen georganiseerd. Naast de scholieren hebben ook medewerkers van Sociaal Werk De Kop en andere inwoners van de gemeente Steenwijkerland hieraan deelgenomen. Een ander voorbeeld is de samenwerking met huisartsen en praktijkondersteuners (POH) Jeugd dat tot stand is gekomen na signalen over somberheidsklachten onder jongeren. Het inzetten van beweegactiviteiten helpt om deze klachten tegen te gaan.

Jongeren in Beweging

Jelmer en Julia - een jong stel - hebben samen de stap genomen om zich aan te melden voor het project Jongeren in Beweging. Beiden hadden - door onder andere een laag zelfbeeld en weinig zelfvertrouwen - moeite om de deur uit te gaan en dingen af te maken. Onder leiding van de sportcoach en buurtwerker sport hebben ze 12 weken gewerkt aan hun persoonlijke doelen. Dat heeft mooie resultaten opgeleverd. Julia: "mijn conditie is verbeterd en daardoor heb ik meer energie. Ik vind het nu makkelijker om dingen gedaan te krijgen en om iets buitenshuis te gaan doen. Ik haak minder snel af en mijn zelfvertrouwen en doorzettingsvermogen hebben een boost gekregen". Jelmer voelt zich fitter en sterker, merkt dat hij zijn werk nu makkelijker kan doen en heeft minder last van zijn chronische aandoening. "Ik heb nu een beter zelfbeeld en meer grip op mezelf, mede door de sociale interactie en gezelligheid tijdens het project".

Jongerenwerk

Onze buurt-/jongerenwerkers werken outreachend en vindplaatsgericht. Dit betekent dat ze daar zijn waar jongeren zijn. Op straat, in de parken, de keten en op en om scholen. Door daar te zijn waar jongeren zijn, kunnen we signaleren of er sprake is van individuele problematiek, afwijkend gedrag, middelengebruik of het veroorzaken van overlast en daarover gelijk in gesprek gaan met de jongeren.

In samenwerking met de jeugdagenten, gemeente en zorgorganisaties brengen we kwetsbare jongeren in beeld. Daar waar nodig trekken we samen op om tot een oplossing te komen. Op het voortgezet onderwijs zijn de jongerenwerkers steeds meer zichtbaar tijdens pauzes. Doel hiervan is om laagdrempelig contact te krijgen en houden met jongeren. De Zelfredzaamheid-Matrix laat zien dat geestelijke gezondheid, huiselijke relaties en huisvesting de belangrijkste leefgebieden zijn voor vragen van jongeren.

Naast het jongerenwerk op straat zijn onze jongerenwerkers ook te vinden in De Buze, het jongerencentrum in Steenwijkerland. Ondanks alle inspanningen om jongeren te bereiken en hun 'de weg te wijzen' naar het jongerencentrum, heeft het even geduurd voordat de jongeren De Buze opzochten. In samenwerking met

'Het inzetten van beweegactiviteiten helpt bij het vergroten van zelfvertrouwen'.

culturele partners is onderzoek gedaan onder jongeren op het voortgezet onderwijs naar de behoefte aan een jongerencentrum. Hieruit blijkt dat de jongeren graag een plek hebben waar zij kunnen chillen, gamen en huiswerk maken, maar ook om activiteiten te organiseren voor leeftijdsgenoten. De gemeente heeft op basis van de uitkomsten van het onderzoek besloten dat De Buze in 2019 als jongerencentrum aan Sociaal Werk De Kop verbonden blijft.

Informele ondersteuning

Vrijwilligers zijn van groot belang en onmisbaar voor Sociaal Werk De Kop. Dat geldt voor de vrijwilligers die actief betrokken zijn bij het organiseren en begeleiden van activiteiten voor kinderen en volwassenen, maar ook voor de 'maatjes' die actief zijn in het begeleiden van inwoners.

Sociaal Werk De Kop werkt daarnaast samen met vrijwilligers die expertise hebben op een bepaald aandachtsgebied, zoals mantelzorgondersteuners en taalcoaches. De taalcoaches helpen laaggeletterde inwoners met lezen en schrijven. De vrijwilligers van Op Stap begeleiden kinderen - thuis of op school - met leesachterstanden. De vrijwilligers van In Eigen Hand ondersteunen inwoners bij hun administratie en financiële problemen en de vrijwilligers van de Rechtswinkel geven gratis juridisch advies aan inwoners. In 2018 is Buurtbemiddeling opgezet. Er zijn inmiddels vijf vrijwilligers getraind die kunnen bemiddelen bij burenruzies.

Op 1 maart 2018 is het Vrijwilligers Informatie Punt (VIP!) Steenwijkerland gestart. VIP! Steenwijkerland geeft informatie, advies en ondersteuning aan mensen die vrijwilligerswerk (willen) doen en organisaties die vrijwilligers zoeken. Zowel vrijwilligers als organisaties weten het VIP! Steenwijkerland steeds beter te vinden. Na de zomer is een extra vrijwilliger aangetrokken voor het beheer vanwege de toename van het aantal vragen en wervingsactiviteiten.

VIP! Steenwijkerland in 2018	Totaal
Aantal ingeschreven vrijwilligers	78
Aantal ingeschreven organisaties	71
Aantal vacatures	82
Aantal vrijwilligers voorgesteld aan een organisatie	72
Aantal vrijwilligers bemiddeld (geslaagde matches)	56

De kracht van taal

Meryam, een jonge vrouw van begin 20, komt langs op het spreekuur. Ze spreekt de Nederlandse taal nog niet zo goed. Hierdoor is het lastig voor haar om een baan te vinden. We hebben geholpen met het aanvragen van een uitkering en het regelen van andere belangrijke zaken, zoals een zorgverzekering. Na gesprekken met mensen in haar netwerk en andere organisaties kwamen we tot de conclusie dat Meryam zich eigenlijk prima redt, als ze de Nederlandse taal maar beheerst. Meryam volgt nu taallessen bij een taalcoach van het Taalpunt, blijft nog even op het sociale werkplein en start binnenkort met scholing. Daar kijkt ze erg naar uit. Zodra ze de taal goed beheerst kan ze verder met haar ambities en toekomst, samen met haar zoontje.

Mogelijke ontwikkelingen voor 2019

In 2018 heeft het strategisch partnerschap met de gemeente vorm gekregen, we zijn aangesloten op de onderwerpen die het sociaal werk raken. In 2019 denkt Sociaal Werk De Kop op initiatief van de gemeente proactief mee over een aantal onderwerpen die in 2019 verder uitgekristalliseerd gaan worden. Dit betreft:

- inzet van sociaal werk bij schulddienstverlening;
- inzet van sociaal werk bij opvoedkundige vraagstukken (in samenwerking met basisonderwijs, voortgezet onderwijs en Jeugdgezondheidszorg);
- positieve gezondheid en hoe dit te concretiseren;
- inzet van sociaal werk bij inclusieve samenleving;
- inzet van sociaal werk bij casusregie.

Onderdeel	Aantal vrijwilligers	Aantal inwoners ondersteund	Bijzonderheden
Rechtswinkel	9 + 1 stagiaire	549	221 belastingvragen 328 overige juridische vragen
Op Stap	10	40 kinderen	Er is inmiddels een wachttijd
In Eigen Hand	36	47	We trainen 8 nieuwe vrijwilligers die vanaf februari 2019 inzetbaar zijn
Mantelzorg	31	Onduidelijk	1.272 geregistreerde mantelzorgers Vrijwilligers zijn ook actief bij activiteiten
Buurtbemiddeling	5	1 geslaagd traject	Op 12 november van start gegaan
Taalpunt	77	255	150 inwoners worden begeleid door taalcoaches, de overige inwoners nemen deel aan taalklassen en/of praatgroepen

Jaarverslag 2018
Sociaal Werk De Kop

www.sociaalwerkdekop.nl
info@sociaalwerkdekop.nl

Sociaal Werk De Kop
Stationsplein 10
8331 GM Steenwijk

t (0521) 745 080

sociaal werk de kop
Onderdeel van Tintengroep